

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
szvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150

Félévre — — — 600

Negyedévre — — 320

Egy hónapra — — 110

*

Szlovákiában

Egy hónapra Ck 40—

Egyes szám — — 3—

1927 május 5 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 100 szám

5687 Ijjár 3

A must, amely forr

A könyvesboltok kirakataiban néhány nap óta egy új könyv jelent meg a tavaszi könyv-ujdonságok között. A könyv Goga Octaviannak nevével viseli és azokat a cikkeket gyűjti össze, amelyeket Goga hetilapjában, a „Tzara Noastra”-ban írt. Goga könyve mindenképpen irodalmi eseményszámba megy, hiszen őt tartják ma a legnagyobb román polemistának, akinek vitri-olba mártott tolla pompás stíluskészséggel is párosul. Az irodalmi esemény jelentősége azonban eltörlődik a könyv politikai sulya mögött, hiszen azok a cikkek, amelyeket Goga Octavian könyvében, a „Tzara Noastra” különböző számainak hasábjairól összegyűjtött, egytől-egyig exponált politikai megnyilatkozások.

És a kötet politikai sulya nem is abban van, hogy a folyóirat szűkebb nyilvánossága előtt ezek a politikai megnyilatkozások a könyv nagyobb nyilvánossága elé kerültek, mert ez egymagában még semmit sem jelentene. De Goga Octavian azóta, hogy ezeket a cikkeket megírta, íróból belügyminiszter lett, még pedig az ugynevezett „erőteljes rend kormányának” belügyminisztere és ha régi cikkeket most kötetbe gyűjti össze, az legalább is az avatatlan olvasó előtt nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy Goga belügyminiszter teljes felelősséget vállal azért, amit Goga, az író irt.

Nos, ez a felelősség nem egészen egyszerű dolog, hiszen a Tzara Noastra-ban megjelent és most a kötetbe bejutott cikkek nagyjából része nyílt, vagy szimbolikus mezbe öltöztetett antiszemita támadás, amely a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a belügyminiszter által az országra ráparancsolt rendnek önkéntes híveket toborozzon. És hogy nemcsak mi vagyunk ezen a véleményen, hanem a filozofitának éppen nem mondható liberális „Viitorul” is, annak dokumentálására lekötöljük azt a recenziót, amelyet a „Viitorul” a könyv megjelenésének alkalmából írt. A liberális párt félhivatalos orgánuma, amely arról is nevezetes, hogy az összes ellenzéki lapok között a legmérsékeltebben szokta támadni a kormányt, már a recenzió címében is kifejezi rosszallását. „A must, amely forr” így szól a recenzió címe — „felizgathatja a kedélyeket és agitációt válthat ki.”

— Ha Goga — írja a „Viitorul” — mint magánember azt írhatta, amit éppen akart, úgy cikkeinek kötetbe való újrayomtatása súlyos konfliktusba kerülhet szerzőjének hivatalos minőségével, a belügyminiszterrel. Ez a kötet, amelyet a belügyminiszter égisze alatt és tekintélye segítségével terjesztenek, egy olyan „must” lehet, amely majd nagyon erősen fog „forrni” és olyan agitációkat és eszmeáramlatokat termelhet ki, amelyeket Goga éppen elnyomni hivatott, csak hogy csökkent tekintély-lyel fogja tudni elnyomni, ami természetes is, hiszen a lángoló polemistát összetéveszthetik a rend emberével és az agitátort nem lehet elfelejtetni, még ha cenzor mezét is öltötte magára.

— Goga talentuma ilyenformán nemcsak, hogy nem mentség, hanem még sulyosbító körülmény számba is megy, ha tekintetbe vesszük hivatalos állását, mert mennél mesteribben és mennél szebben propagál valaki egy ügyet, annál több sánza van ennek az ügynek a realizálására, ami jelen esetben az ártalmas és káros agitációkat jelenti.

Igy ír a „Viitorul” Goga Octavian írónak és belügyminiszternek könyvéről és nekünk ehhez a recenzióhoz igazán nincs sok hozzátenni valónk, legfeljebb csak az, hogy a belügyminiszter-től minden egyéb szemponttól eltekintve, taktikátlan lépés volt éppen most kihozni ezt a könyvet, mert az így szerzett Janusarca sem neki, sem az ország rendjének nem sokat használ.

A Népszövetség legutóbbi tanácsülésén elhatározta Ausztria felosztását?

A német lapok erélyesen cáfolják a hirt

Berlin, május 3. A békekötések óta már számtalanszor felmerült, különösen kisantant körökben, Ausztria felosztásának terve, amelynek szükségességét azzal igyekeztek indokolni, hogy Ausztria önmagában úgy politikailag, mint gazdaságilag életképtelen államalakulat. A nagyantant azonban minden egyes esetben ellene szegült e terv megvalósításának, mert nem látta indokoltnak egy új német irredentizmus kitermelését, amely feltétlenül vele járna Ausztria felosztásával. A nagyantant éppen ezért szánálás útján igyekezett Ausztria állami életét megerősíteni, amiben különösen

Franciaország részéről az a szándék vezette, hogy ezáltal megakadályozza Ausztriának Németországhoz való csatolását.

Most az egyik berlini lap londoni értesülést közöl, amely egészen valószínűtlenül azt állítja, hogy a legutóbbi genfi tanácsülésen a Népszövetség vezetőgyéneiségei között újabb tervek merültek fel Ausztriának Németország, Csehország és Jugoszlávia közötti felosztására. A még meg nem erősített hirt a „Deutsche Allgemeine Zeitung” és a „Germania” című lapok teljes hévvel cáfolják és hangsúlyozzák, hogy a hirt teljesen neveltséges és valótlan.

Négyszáz delegátus jelenlétében nyílt meg a genfi gazdasági világkonferencia

A konferencia nem hoz kötelező határozatokat. Husz napig fognak tartani a tanácskozások

Genf, május 4. Ma délelőtt 11 órakor Theunis belga pénzügyminiszter megnyitotta a nemzetközi gazdasági konferenciát, 42 állam majdnem 400 delegátusának jelenlétében. Theunis hangsúlyozta a konferencia konzultatív jellegét, amely nem hozhat kötelező határozatokat, azonban a delegációk összetétele bizonyítja, hogy az államok a legnagyobb sulyt helyezik a konferencia munkálataira.

A konferencia valószínűleg május 25-ig fog tartani.

A svájci rendőrség rendkívüli óvintézkedéseket léptetett életbe az orosz delegáció biztonságának megóvása végett. A genfi rendőrséget Motta szövetségtanácsi elnök diszpozíciójára ez alkalommal megerősítették.

Varga Jenő, a magyar proletárdiktátúra volt népbiztosa a világgazdasági konferencián

Genf, május 4. A svájci újságok még most is cikkeznek az orosz delegációról, amely a gazdasági világgazdasági konferenciára megjelent. A Népszövetség titkári hivatala csak most tette közzé hivatalos jelentését Oroszországnak a gazdasági világgazdasági konferencián való részvételéről. Eszerint április harmincadikán a Népszövetség főtájkára egy Litwinow által aláírott sürgönyt kapott Moszkvából. A sürgönyben közlik, hogy a Svájc és a Szovjetkormány közötti megegyezés lehetővé teszi Oroszország számára a gazdasági világgazdasági konferencián való részvételt és a delegátusok kinevezését. Oroszország a következő szakértőket delegálta: Obolensky-Ossinszkyt, a központi statisztikai hivatal főnökét, Gregor Sokolnikovot, a gazdasági bizottság helyettes elnökét, Leon Chincukot, a londoni kereskedelmi delegáció elnökét, Jean Leksét, a fém-munkásszövetség elnökét.

Melléjük delegálták: Boris Borilint, a moszkvai nemzeti gazdasági tanintézet professzorát, Sergius Scheint, a legfőbb orosz gazdasági tanács elnökét, Wladimir Gormant, az állami gazdasági bizottság tagját, Kaufmann, a bel- és külföldi kereskedelem népbiztosságának igazgatóját és Varga Jenőt, a magyar tanácsköztársaság volt népbiztosát, aki most a szovjet berlini kereskedelmi képvisellete tanácsának tagja. A delegátusok már részt is vettek a konferencia első ülésén.

Varga Jenőt tudvalevőleg a magyar tanácsköztársaság bukása után letartóztatták és a többi elfogott népbiztossal egyetemben halálra ítélték. 1920-ban azonban a kicsérélési akció során Oroszországba jutott, ahol azonnal állami szolgálatba vették. Varga Jenő Buda-

pesten újságíró volt, a „Népszava” közgazdasági rovatvezetője, aki különösen a háborús gazdaságról írott cikkeivel tűnt fel. A berlini kereskedelmi képvisellete ő szervezte meg.

A delegáció mellé technikai személyzetet is osztottak be és néhány újságíró.

A konferencián egyébként az amerikai delegációt Henry Robinson vezeti. Tagjai: dr. Alfonso Taylor, Neumann Dávid professor és dr. Jules Klein igazgató a kereskedelemügyi minisztériumban.

Magyar - Színház

A Békeffy-kabaré

bucusu vendégjátékai

Szombaton este háromnegyed 11 órakor.
Vasárnap este háromnegyed 11 órakor.

Uj műsor. Kacagó esték.

A sékel megváltása és terjesztése biztosítja a cionista szervezet autoritásának növekedését, ami viszont előfeltétele a Palesztina felépítésének szolgálatában működő ható erők fokozásának.

Newyork,
talan volt, hogy
amely az Atlanti
nal, Panama, va
tal építik-e meg
Panama-csatorna
felülmúlt minde
a csatorna más
megfelelni, mert
megközelítőleg
ki a Misszissipi
nagyvízű átrak
amely az Unió
bonaterületek re
kai középtenger
újabb megterhel
hozzátesszik, ho
a csorna kiesiny
séges támadás
tatlanú válhat.

Csak az Eg
kelempolitikai
a...októl tanu
amerikai csator
kozik. Már meg
hogy a Panam
mentesítése érd
csatorna. Ennel
től vették át, a
lalkozott hason
1841-ben konfl
1847-ben a bri
del Norte város
új csatorna vég
nak. De 1850-
szerződést, amé
arra kötelezték
esetleg létesülő
sem fogja kizar
jain nem fogna
Középamerikai
területet anne
helyezni. A sze
feladta Nicarag
akkor azonban
ottani befolyás
pezőért örökre
Nicaragua-csator
létesítésére a F
fekvő Honduras
tiltakozást jelen
de persze mind

Amerika té
csatorna építé
alkalom a mob
tésére is. A ké
hogy nemcsak
tapasztalatokat,
is értékesíthet
elővették és á
szítottak, amely
lőabséget a sta
egyezik, hogy
kiinduló pontja
Ugyancsak meg
ban, hogy a cs
folyó völgyén
légyonalban él
lévő Fuete San
163 kilométer
mely, hogy nag
eljuthatnak. A
arra, hogy a cs
A csatorna
térnek a vélem
Rivas-földszor
ken alig husz
vágására három
a San-Jorge és
régebben tanul
pontból. A m
irányban találj

Hölgyei
Ideal
ban a...olesó
szerezhetőek
a legújabb f

MI ÚJSÁG PALESZTINÁBAN?

Kurt Blumenfeld dr. beszámolója a palesztinai helyzetről

Kurt Blumenfeld dr., a németországi cionista szervezet elnöke néhány héttel ezelőtt tért vissza palesztinai útjáról. Blumenfeld dr. fogadta a németországi zsidó sajtó képviselőit, akik előtt kimerítő exozét mondott el az épülő ország helyzetéről.

— Legutóbbi palesztinai utam óta — kezdte nyilatkozatát Blumenfeld dr. — három év telt el immár. Láttam az országot a hausse és most a „krízis“ idején. Az impresszió, amelyet a mostani látogatásom alkalmával nyertem — nagyon kelvező. Az országépítésnek csaknem minden terepén alapos, komoly fejlődés tapasztalható, de különösen a mezőgazdálkodásban. A föld megmunkálásában, az állattenyésztésben, a kórok leküzdésében hatalmas fejlődést és tökéletesedést állapítottam meg. Mindenütt nyilvánvaló a konszolidációra való törekvés, a telepítvények végcélja: az önállósítás. A gazdasági formák megváltoztatása természetesen igen nehéz és különösen a nagy kvucáknál komplikált. A kis kvucáknál viszont gyönyörű fejlődést és haladást tapasztaltam.

— Minden túlzás nélkül meg kell állapítanunk, hogy a válság nem a kolóniáink, hanem a negyedik Allijah válsága. A válság megoldása: pénz és megfelelő hitel kérdése. A Sol-lel Bone és a Maschbir munkásszállalkozások is tüke és hitel hiányában nem tudják a dolgozni akarókat elhelyezni, miután a pénzforgások nem kielégítőek. Sokkal rosszabb, ha kevés pénz van, mintha egyáltalán nem volna.

— Az országban lévő mintegy 8000 munkanélküli közül körülbelül 2500 a munkakép-tenek száma, akik minden államában a világnak, a legjobb munkalehetőségek mellett is munka nélkül maradtak volna. A bevándorlók tömegével ugyanis olyan elemek sodródtak az országba, akik minden munkára alkalmatlanok. A bevándorlást tehát olyképen kell szabályozni, hogy minden bevándorlóval együtt megfelelő tüke is kerüljön az országba.

— Egy jellemző tünet mellett nem akarok szó nélkül elhaladni: az országban a hangulat sokkal jobb és kedvezőbb, mint azt várni lehetett volna. Különösen imponáló a Jisuv büszke öntudata és a közerkölcsök puritán tisztasága. A legfeltűnőbb az, hogy a nyomorúság ellenére sem találni koldust az utcán, munkás, sofför, kiszolgáló nem fogad el borralvalót sehoh. Valóban nehéz megállapítani, hogy melyik család szegény és tarthat igényt az ingyenes tejre. A palesztinai lakosság áldozatkészége példátlan.

— A legörvendetesebb impresszió, amelyet az országban nyertem: az ifjúság, de különösen a munkásifjúság méltóságos, öntudatos magatartása. Ez az ifjúság ment minden pátoztól. Lelkesedéssel és fegyelmélettel dolgozik az ország felépítésén. A Jisuv zsidóságát komoly szellemi és kulturális törekvések hatják át. Különösen feltűnő a régi zsidó irodalom népszerűsége. Csodálatos jelenség a nemzeti ünnepek életrekelése, amelyek új tartalmat és értelmet nyertek.

— A kormány az utóbbi időben hajlandónak mutatkozott a Jisuv zsidóságának sok kérését teljesíteni, sok sérelmét orvosolni. A textiltvámokat felfüggesztették. Mindenesetre a kormányapparátus lassan dolgozik, de nem lassabban, mint minden más európai államban. A kormány késznek nyilatkozott a munkanélküli-ség leküzdésében támogatni bennünket, nekünk azonban egy tervet kell felmutatnunk, amelynek alapján nemcsak átmeneti munkaalkalmakat akarunk megteremteni, de tartós és állandó munkákra berendezkedni. Költségvetésünket egysúlyban kell tartanunk: nem szabad többet kiadnunk, mint amennyit beveszünk. Tervszerűtlen gazdaságpolitikának súlyos politikai következményei is lehetnének.

— Ki kell még emelnem a Jisuv gyönyörű fegyelméletét, amely különösen a jeruzsálemi választásoknál nyilvánult meg imponáló módon. Ezek a választások ugyanis sokkal komplikáltabbak voltak, mint ahogy azok az európai közvélemény előtt tüntek.

— Le kell szögezmem, hogy a gazdasági krízis nemcsak bennünket, hanem az arabokat

is súlyosan érinti, különösen a birtokosokat. Az országban általában nyugodt a hangulat. A Jisuv a kellő higgadtsággal mérlegeli a helyzetet. Tudják mit kell tenniük, ismerik

feladataikat és köteleességeiket. Bizonyosra veszik, hogy az amerikai zsidóság által delegált szakértőbizottság is kedvező véleményt fog magának alkotni az ország helyzetéről.

Ügyvédi numerusz klauzuszt hoznak be Magyarországon

(Budapest, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőház tegnapi ülésén Pesthy magyar igazságügyi miniszter szenzációs bejelentést tett. A ház plénuma előtt tudomásra hozta, hogy ügyvédi numerusz klauzuszt behozatalát tervezi és az egész ügyvédi gyakorlatot új törvényhozási uton fogja rendezni.

Erődi Harrach Tihamér egységespárti ügyvéd és képviselő Pesthy Pál bejelentésével

kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az új törvényjavaslat semmiesetre sem fog szerzett jogokat érinteni és csak a további felvételt fogják korlátozni az ügyvédi kamara tagjai közé. Minden három megszünt kamarai tagság után csak egy ügyvédet fognak felvenni az ügyvédi kamarákba. Az előadó szerint az ügyvédi numerusz klauzuszt behozatalát az ügyvédekben való termelés indokolja.

Persian Ádám öngyilkosságot követett el egy török főhercegnő miatt

Aknamunka és halálos szenvedély adták a morfiomot a hírneves budapesti újságíró kezébe

(Budapest, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész magyar fővárosban, különösen annak művész- és irovilágában megdöbbenően hatott ma délután a hír, hogy Persian Ádám, az ismertevű hírlapíró ma reggel Lukacsevics hírlapíró lakásán morfiommal megmérgezte magát. A hírlapíró súlyos állapotban beszállították a Faszor-szantatóriumba.

A délutáni órákig a hírlapíró öngyilkosságának okát nem lehetett megállapítani és csupán egyik hátrahagyott leveléből, amelyik Medjidje török hercegnőnek volt címezve, lehetett arra következtetni, hogy az öngyilkosság mögött egy szerelmi tragédia szálai húzódnak meg. Délutánra már sikerült teljes bizonyossággal, a hátrahagyott levél alapján a szenzációs öngyilkosság okainak összes motívumait kikutatni. Megállapítást nyert, hogy Persian Ádám, körülbelül félévvel ezelőtt, amikor a frankügy Mészáros professzorhoz vezető szálainak kikutatására Angorába utazott, megismerkedett Medjidje hercegnővel, Abdur Kadir herceg elvált feleségével.

A család, negyvenöt év körüli újságíró halálosan beleszeretett a szép nőbe, akinek egész törökországi tartózkodása alatt állandóan a környezetében tartózkodott. A szerelmi együttes azonban már az első percekől kezdve sem volt zavartalan, mert Persian Ádámnak erős riválisa támadt Landau Ernő motorkerékpár-kereskedőben, aki a hercegnőt törökországi útján állandóan kísérte és életre-halálra udvarolt neki.

Persian Ádám, hogy a hercegnő hajlandóságát teljesen magának hódítsa el, elhatározta, hogy megírja az asszony eseményekben bővelkező élettörténetét, amelyet könyvalakban fog kiadni.

A könyv néhány nappal ezelőtt „Vágyak, szenvedések Kelet fátyola alatt“ címmel meg is jelent. Abdur Kadir herceg, amikor a könyv megjelenéséről tudomást vett, azonnal lépéseket tett a könyv elkobzása érdekében. Persian Ádám attól való félelmében, hogy a rendőrség csakugyan elkobozza a könyvét, amelybe rengeteg pénzt fektetett bele s amely az elkobzás által odavész, valamint attól való félelmében, hogy a hercegnő is elhagyja, követte el öngyilkosságát.

Az újságírók a megdöbbenő öngyilkosság ügyében Persian Ádáméhoz fordultak, aki elmondotta, hogy számtalanszor kérlete férjét, hogy hagyja abba viszonyát a hercegnővel, mert ez a viszony előbb-utóbb csak romlásra vezethet. A felesége kérése azonban haszatlannak bizonyult és Persian Ádám egyre jobban sodródott az öngyilkossághoz vezető szenvedély útján.

Az öngyilkosság elkövetését valószínűleg nagyban siettetette Abdur Kadir hercegnek tegnap a főkapitányságon Persian Ádám és Medjidje hercegnő ellen tett bünvádi feljelentése. A herceg Persian és Medjidje ellen cimbitörlet és halottgyalás címén tette meg a feljelentést. A cimbitörlet állítólag azzal követte el Medjidje és főleg Persian, hogy Medjidje hercegnőt könyvében annak ellenére hercegnőnek titulálta, hogy Medjidje anyja Konstantinápolyban szolgálóleány, apja pedig a hadseregben káplár volt és így, miután Abdur Kadir herceg elvált tőle, nem illeti meg többé a török

főhercegnői rang használatára. A halottgyalászt pedig állítólag azzal követte el Persian, hogy könyvében Abdur Hamid egykori török császárról olyan megjegyzéseket tett, melyek igazsága esetén a halott császár közmegevetésben részesülhetne. A késő délutáni órákban Persian Ádámot sikerült magához téríteni. Elmondotta, hogy könyve megjelenésével kapcsolatban óriási hajsza folyt ellene, amelynek szálait tipikus keleti aknamunka bogozta. Kijelentette, hogy az ügyről részletesen fog nyilatkozni, amikor valamennyire jobban lesz.

MAGYAR SZINHÁZ

Pénteken, május 6-án
este 8 órakor

Dohnányi
Ernö és

Telmányi
Emil közös Beethoven

hangversenye.

★

M Ü S O R:

1. Zongora-hegedű szonáta C moll. Előadják: Dohnányi-Telmányi.
2. Appassionata. Előadja: Dohnányi.
3. Románcz F dur. Előadja: Telmányi. Kíséri Dohnányi.
4. Kreutzersonáta. Előadják: Dohnányi-Telmányi.

Vegye a tollat
és azonnai rendeljen zeneművet Lepagenál Kolozsivárt. Itt a kedvező alkalom a lej jó állása folytán. — Kérjen jegyzéket Lepage-tól, Kvár.

A Panama-csatorna tehermentesítésére rövidesen megkezdik a Nicaragua-csatorna építését

Newyork, május 4. Még 1902-ben is bizonytalan volt, hogy az első középamerikai csatornát, amely az Atlanti-óceánt összeköti a Csendes-óceánnal, Panama, vagy pedig Nicaragua államon keresztül építik-e meg. A választás Panamára esett és a Panama-csatorna forgalmának fejlődése 1914 óta felülmúl minden várakozást. Belátható időn belül a csatorna már nem lesz képes rendeltetésének megfelelően, mert maximális teljesítményének felét megközelítőleg már elérték. Ezenkívül most építik ki a Missziszípi—Misszuri-folyamrendszer is, nagyzerű átrakodó berendezésével New-Orleansban, amely az Unió nyugati államaiban levő óriási gabonaterületek részére kijáratul szolgál az amerikai középtengerhez és ezáltal a Panama-csatornát újabb megterhelés éri majd. Katonai körök még hozzátesszik, hogy a jövőbeli nagy csatahajók részére a csatorna kicsiny lesz és elemi csapás, vagy ellenséges támadás esetén a csatorna sokáig használhatatlanná válhat.

Csak az Egyesült-Államok kormányának kereskedelmi politikai előrelátását dicséri, amelyet az angoloktól tanult el, hogy már most egy új középamerikai csatorna építésének gondolatával foglalkozik. Már meg is indultak az előkészületek arra, hogy a Panama-csatorna kiegészítése és tehermentesítése érdekében megvalósuljon a Nicaragua-csatorna. Ennek a tervét is az amerikaiak Angliától vették át, amely már a XIX. században foglalkozott hasonló gondolatokkal. Angliáé, ugyanis 1841-ben konfliktusba keveredett Nicaraguával és 1847-ben a brit csapatok megszállták San Juan del Norte városát, amely az Atlanti-óceán felől az új csatorna végpontja lesz és elnevezték Oregtown-nak. De 1850-ben megkötötték a Clayton—Ulwer-szerződést, amelyben Amerika és Anglia kölcsönösen arra kötelezték magukat, hogy a Középamerikában esetleg létesülő csatornák ellenőrzési jogát egyikük sem fogja kizárólag magának követelni, azok partjain nem fognak erődítményeket építeni és hogy Középamerikában sohasem törekednek bármilyen területet annektálni, vagy protektorátusuk alá helyezni. A szerződésben való bizalmában Anglia feladta Nicaraguában területi aspirációit, ugyanakkor azonban Amerika rendszeresen megerősítette ottani befolyását és 1916-ban hárommillió aranyéremért örökön megvásárolta a koncessziót a Nicaragua-csatorna megépítésére és egy flottabázis létesítésére a Fonseca-öbölben. Az öböltől kétfelől fekvő Honduras és San Salvador államok 1917-ben tiltakozást jelentettek ugyan a koncesszió ellen, de persze minden eredmény nélkül.

Amerika tehát meg fogja kezdeni a Nicaragua-csatorna építését, annál is inkább, mert ez kitűnő alkalom a mobil tőke bőséges kamatozó befektetésére is. A kelevéző körülményeket elaporítja az, hogy nemcsak a Panama-csatorna építésénél szerzett tapasztalatokat, hanem az akkor használt gépeket is értékesíthetik fogják. A régi terveket most elővették és át tanulmányozták, új tervek készítették, amelyek ha részleteikben bizonyos külsőségeket mutatnak is fel, abban valamennyi meg egyezik, hogy az Atlanti-óceán felől a csatorna kiinduló pontja csakis San Juan del Norte lehet. Ugyancsak meg egyeznek a szakértői vélemények abban, hogy a csatorna keleti vonala a San Juan folyó völgyén fog áthaladni, amíg 115 kilométeres légvonalban eléri a Nicaragua-tó délkeleti sarkában levő Fuerte San Carlos városát. Maga a Nicaragua-tó 163 kilométer hosszú és már a part mentén olyan mély, hogy nagy hajók is ugyiszólván a szárazföldig eljuthatnak. A látható víze szinte magától adódik arra, hogy a csatornát megtöltse.

A csatorna további menetére vonatkozólag elterjedt a vélemények. Az egyik felfogás szerint a Rivas-földszorosot kell átvágni, amely egyes helyeken alig husz kilométert tesz ki. A földszoros átvágására három irány is alkalmas, amelyek közül a San-Jorge és Britto közötti részt Amerika már régebben tanulmány tárgyává tette ebből a szempontból. A másik szakvélemény észak-nyugati irányban találja célszerűbbnek a csatorna folytatását, ahol a megfelelő mélységű Estero de Panaloyo tó ugyancsak alkalmas a hajózásra. A tóból három vonalban is lehet a csatorna menetét kiépíteni, a legrövidebb utat a Leon földszoroson át vezet, a másik Puer to Corintóba az ország legfontosabb kikötő városába, a harmadik pedig az Esterot Real völgyén át a Fonseca öbölbe vezet. Az utolsó vonal a leghosszabb, de ennek az az előnye, hogy könnyen védhető öbölbe torkollik és nagyon alkalmas flottabázis kiépítésére.

Érdekes, hogy már nyolevan évvel Bonaparte Napoleon Lajos, a későbbi III. Napoleon császár kimerítő tanulmányt írt a Nicaragua-csatornáról, amelyben a fenti tervek közül az utolsó mellett szállt szóra. Napoleon nagy jövőt jósolt Nicaraguának, amelynek fekvését csodálatosnak találta és az ország fővárosában, Managuában látta az Újvilág jövő centrumát. Bármilyen kedvező is azonban a jelenlegi helyzet az Egyesült-Államok javára, az egész Nicaragua-csatorna terve fölött a vulkánok esetleges veszedelme lebeg. Nicaragua területén ugyanis egész sereg vulkán van, amely ma is működik, sőt 1840-ben és 1867-ben új tüzehányók keletkeztek a Managua-tó és a Fonseca-öböl között és ezek a vulkánok bármikor alaposan felforgathatják Nicaragua földjének jelenlegi arculatát. Ez a veszedelem indította már 1902-ben is Amerikát arra, hogy Nicaragua helyett inkább Panama-államban építtesse meg az első középamerikai csatornát.

Jacobus
kelmefesték
gyapjú felgyapjú gyapjú
szelgem felhelyem kelmek
festésére
Vezérképviselő Romániában
IS KOFFLER & CO
Bucaresti Orfuz N°5

lódik, sőt 1840-ben és 1867-ben új tüzehányók keletkeztek a Managua-tó és a Fonseca-öböl között és ezek a vulkánok bármikor alaposan felforgathatják Nicaragua földjének jelenlegi arculatát. Ez a veszedelem indította már 1902-ben is Amerikát arra, hogy Nicaragua helyett inkább Panama-államban építtesse meg az első középamerikai csatornát.

Coolidge elnök a Pánamerikai Unió értekezletén az amerikai államok egyenjogúságát hirdette

„A világ népeinek fejlődése csak egészséges kormányzat és egészséges gazdasági viszonyok között lehetséges“

Washington, május 4. Ma vette kezdetét Washingtonban a Pánamerikai Unió értekezlete, amelyre minden észak-, közép- és délamerikai állam elküldötte képviselőjét. Az értekezleten Coolidge, az Unió elnöke nagy beszédben fejtette ki a pánamerikai egyesülés jelentőségét. Beszédében többek között hangsúlyozta, hogy a Pánamerikai Unióban egyesült amerikai államok mindegyike teljesen egyenjogú. Az Egyesült Államok segélyforrásai minden egyes arra szoruló amerikai államnak, ha ezt kérni fogják, rendelkezésére állanak.

Ezután Coolidge elnök a világgazdaság problémájával foglalkozott, amelynek kapcsán kifejtette, hogy a világ népeinek haladása csakis egészséges gazdasági viszonyok és egészséges kormányzat közepette képzelhető el. Hogy ez valóra váljék, az Unió vállvetve dolgozik és segítőkészen nyújt minden államnak arra, hogy egészséges atmoszférát teremtsen és ezen keresztül megtalálja boldogulását.

A kormány nem respektálja a zsidó iskolák törvényes jogait

A regáli zsidó hitközségek kongresszusa a zsidó iskolák nyilvánossági jogáért

(Bucuresti—Bukarest, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi királyságbeli zsidó hitközségek szövetségének delegátusai a hét elején kongresszusra ültek össze a fővárosban. A kongresszuson, amelyen a hitközségek és hitközségi iskolák mintegy 40 delegátussal képviseltették magukat, a Szövetség alelnöke: Al. Steinhart és Niemerover főbb elnökök lettek. Az egyes referátumok után Al. Solomon a szövetség iskolafelügyelése terjesztett elő részletes kimerítő jelentést a zsidó iskolák helyzetéről.

Rámutatott a zsidó iskolák hatalmas nehézségeire, amelyekkel a zsidó iskoláknak meg kell küzdeniük.

Az iskolák működésének zavartalan-ságát elsősorban a kormány intézkedései akadályozzák meg.

A kormány ugyanis nem respektálja a zsidó iskolák számára a törvényekben és alkotmányban biztosított jogokat,

elsősorban pedig a zsidó iskolák nyilvánossági jogát, amelynek megszerzése óriási nehézségekbe ütközik.

Külön sérelmet képezik a zsidó iskoláknak azok a súlyos vizsgálatok, amelyekkel a kormány a zsidó iskolákat sújtja.

A jelentés nyomán élénk vita fejlődött ki a kongresszuson a zsidó iskolák kérdése körül. Csaknem az összes delegátusok rámutattak arra, hogy a zsidó iskolákat mindenütt az egész országban existenciájukban fenyegeti a kormány merev magatartása.

A kongresszus második napján Niemerover főbb elnöke a vallásos oktatásról referált a kongresszusnak. Ezután a kongresszus egyhangúlag elhatározta a következő határozati javaslat megszavazását:

„A zsidó hitközségek és iskolák delegátusai

április 30-ikán és május elsején tartott ülésükön megállapították, hogy a zsidó iskolák működését megakadályozza az a tény, hogy a kormány nem teljesíti azokat a kéréseket, amelyek a törvényekből és az iskolák évtizedes eredményes működéséből folyó jogok elismerését kérik.

E ténnyel szemben a régi királyságbeli zsidó hitközségek és iskolák képviselői megbízták a „Hitközségek Szövetségének“ képviselőt, hogy tegye meg a szükséges lépéseket az országban működő zsidó iskolák funkcionálásának biztosítására.

A kongresszus ezenkívül egy második határozati javaslatot szavazott meg, amely az állami iskolákban tanuló zsidó diákok vallásos oktatásának kötelezővé tételét és a szombati iráskényszer alól való felmentését szorgalmazza.

Cakkokés monogrammok

a legutolsó divat szerint készülnek
Rövid idő alatt sikerül bebizonyítani, hogy a

Glück A.
bélyegzői

és gyártmányai legjobbak, legszebbek és legolcsóbbak. Cluj, Calea Regele Ferdinand (v. Ferencz József-ut). Szigurancaival szemben

Cionisták! Ne felejtkeztek meg a sékelről, a zsidó összetartozandóság jeléről és az egyetemes zsidó érdekét dolgozó világszervezet egyetlen bevételi forrásáról.

Hölgyeim! Tavaszi és nyári kalap ajándékokat az **Ideal kalapszalonnak** Reg. Ferd. 8. sz. Alakítások és formák a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

27 május 5

izonyosra ve
által delegált
eleményt fog
téről.

k be

az új törvény-
szertt jogokat
elt fogják kor-
közé. Minden
ntán csak egy
gyvédi kama-
édi numernsz
ben való tul-

ett el

budapesti

arra, követte
Hamid egykori
et tett, melyek
közmegevetésben

Perdán Államot
mondotta, hogy
a óriási hajza
és keleti akna-
az úgyről rész-
valamennyire

NHÁZ

s 6-án

nyí

nyí

oven

nyé.

ata C moll.

Telmányi.

a:

Dohnányi.

dja: Tel-

nyí.

adják:

Telmányi.

ollat

üvet Lepage-
ző alkalom a
jen jegyzéket

Rabszolgák országában

Irtó Wolfgang Weisl

Asszírban az Adrisiek uralkodnak. Ősök, Sayd Ahmed el Idrisi — Allah békéje vele! — száz év előtt Marokkóból Asszírba jött és itt megalapította rendjének székhelyét:

„Nincs értelme és haszontalan dolog e sok szektá, amit az izlam felőlel. Ellenben az én rendem fölötté áll az elismert négy ortodox szektának és arra hivatott, hogy ezeket helyettesítse.“

Ezt tanította Sayd Ahmed, Mohamed utóda, a nagy tudós, aki egyszer hét nap és hét éjjel a Korán négy szava fölött olyan előadást tartott, hogy előadásának stenogrammja hétszáz oldalt töltött be, anélkül, hogy a szövegben egy szó többször megismétlődött volna. E nagy tudós, aki éjjeli tanácskozáskorán Mohameddel beszélgetéseket folytatott, akinek arca fénylett (foszfor?) és aki trigonometriához is értett, nos ez a férfi néger nököt vett feleségül. És fiai hasonlóképen. És ugyanígy unokái. Ma pedig Asszírban az Adrisiek uralkodnak. Büszkék a családfájukra, amelyet fölvisznek Mohamedig, az Izlam alapítójáig, Allah küldöttjéig — és négerrek. A gallanágerek szép, magasnövésű típusai, vagy szudániak. Mohamed utóda.

Hogy jutottak el idáig? Hogy történt, hogy nemcsak Asszír emirjének udvara lett fekete, hanem a Vörös tenger egész partja? Hogyan történt, hogy a Tahama partvidék országában éppúgy mint a déli Hedzsászból már nincsenek arabok, csak néhány törzs bent a hegyek között és a sivatag szabad beduinjai, Schammar és Nedchd törzsek tartották meg fehér bőrüket? Mi okozza, hogy az arab faj Nyugatarábiában reménytelenül elpusztul?

Sok felelet van a kérdésre. De mindezek egyetlen mondatban tömöríthetők össze. Arábiát a rabszolgaság teszi tönkre. A szolgák megrontják az urak fajtáját, megrontják uraik politikáját és csak fejlesztik perverzitásaikat és romlottságukat. Mohamed híveit Arábiában szolgáik semmisik meg.

Az arab uricsaládokat tehát a szolgák feketítették be, a városi népet a fölzsabadult szolgák, a falvak népet megtelepített szolgák, a beduinokat — ők a tősgyökeres arabok — azok a feketék, akik mint hódítók jöttek Délarábiába az abessziniai császárok idejében, akik tudvalevőleg magát Mekkát is majd elfoglalták.

Am a hegyek között sivatagban, ahová a néger soha másként, hanem csak mint szolga jöhetett, a nemes ember megveti őt. Taiz serifje, vagy Nedzsel sejkje soha néger nőt nem fog feleségül venni. Minden mohamedán egyenjogúság és tolerancia ellenére, bizony ezek alsóbbrendű osztály. (Emellett Ibn Saud királynak egy szolgája nyugodtan adminisztrálhatja kormányzó minőségben a legfontosabb provinciák egyikét.) Itt az arab faj fehér fennmaradt.

Egész Arábiában talán mindössze kétféle igazi arab él. (Szíriában és Palesztinában szíriai szemíták élnek, de nem arabok. Az északi Hedzsászból lakói izlamiták, a Libánónó föníciaiak, az Irákó perzsák, kurdok és törökök keveréke. Arabok e helyen kisebbségben vannak.) Ez minden, ami az arab fajból fennmaradt.

A rabszolgakereskedelemtől feltétlenül igazságtalanság. És ezért ezerszeresen bosszulja meg magát azokon, akik elkövetik. A szolgák a hizelgés és elfajzás kettős átkával verik az urakat és — urrá válnak uraik fölött.

A hizelgés menthetetlenül megrontja az arab fejedelmeket. Az emírek és szultánok udvaraiban kizsújtja a férfiúi büszkeség minden ékességét. Asszírban a fiatal hercegek anyái egészen kis fiak képét csókolják. Az anyák, mert hiszen ők maguk mégis rabszolgánők, gyermekeik azonban, apáik révén — Mohamed ivadékai. Ez az egész udvar versenyt hizeleg az anyával. A herceg mindig böles, jóságos, nagy és bátor: az emberek legjobbjá. Ezt mondani, énekelni, írni: udvariasság. És ha egykor a herceg rossz helyzetbe került, akkor ő éppúgy hizeleg, ahogy azt a szolgáinál látta. Husszein király, Mekka nagyserifje és későbbi kalifája valamikor levette Ebha lázadóit, fölzsabadította Szolimán pasát, a török generálist és amikor a legyőzött városba bevonult, a nagyserif meghajolt a generális előtt és megcsókolta kezét. Ezt pedig politikai bölcseségnek tartotta...

Ibn Saud, amikor még Nedzsa szultánja volt, megtiltotta még azt is, hogy meghajoljanak előtte. Az igazhívő csak istene előtt hajol meg. De azután Hedzsászból király lett. Elűzött ellenségének, Husz-

szainnek szolgái Ibn Saud tulajdonába mentek át és a szolgák Allah predikátumával szőlítették meg: Fölség — „djalatukum!“ és kezét csókolták. Egy évvel később már az egész udvar ugyanígy cselekedett. Ime a vahabita-király a szolgaság, a hizelgés és mérgeinek pusztító hatása alá került.

Hiszen a rabszolgaságot nemzetközi konvenciók tiltják? Európai hadihajók cirkálnak a Vörös tengeren a rabszolgakereskedelemtől elnyomására? És Dzsiddában Európa konzuljai ülnek!

Mégis Husszein uralkodása alatt nyilvános rabszolgavásárok zajlottak le nevezett városban. Ha a

szolga valamelyik konzulátusra szökött államköltségen repatriálták, ha — a konzulátusnak volt pénze. Az angolok még idegen állampolgárságukat is repatriáltak. De mindez nem akadályozta meg, hogy Arábia minden jobb gentlemanja ne vásároljon rabszolgát, amikor akar és ahol akar. Ibn Saud büszkén vallja, hogy hadseregének egyik zászlóalját kizárólag rabszolgákból alakította. Megbízható elem, mondja a király, hűségesebbek az araboknál.

Nem a rabszolgaság a borzasztó — a mozlím rabszolgája jobban él a szabad proletárnál — hanem a rabszolga után való hajszá, amely csak arra alkalmas, hogy szociális rombolásokat végezzen

A svájci kormány vizum- és utazási kedvezményt biztosít a cionista kongresszus résztvevőinek

Bázel, május 4. Mint már közöltük, a cionista szervezet végrehajtóbizottsága az idei cionista világkongresszust augusztus 24-ére hívta össze Bázelbe, ahol tudvalevőleg 30 évvel ezelőtt az első kongresszust is tartották. A kongresszus színhelye ugyancsak a régi lesz, az immár történelmi patinájú bázei városi kaszinó nagyterme, amelyet Bázel város tanácsa ismét felajánlott a cionista szervezetnek. A hatalmas terem 6000 látogató befogadására alkalmas. A kongresszus rendelkezésére fognak állni ezenkívül a bázei mintavásár hatalmas palotájának termei is, amelyeket a bizottsági ülések és mellék-konferenciák számára foglalt le a kongresszus előkészítő irodája.

A svájci szövetségi kormány a legnagyobb

előzékenységet tanúsítja a kongresszus rendezősege iránt s már most közölte azt a hajlandóságát, hogy a kongresszus látogatói részére a legmesszebbmenő kedvezményeket biztosítja. A szövetségi kormány a cionista végrehajtóbizottság megkeresésére utasította külföldi konzulátusait, hogy a kongresszusi delegátusokkal szemben a beutazási vizum kiszolgáltatása alkalmával a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítsák. Az ugynevezett Nancsen-utlevéllel rendelkezők is minden további nélkül kapnak vizumot, valamint az Oroszországból beutazó delegátusok. A kongresszus résztvevői számára a svájci vasutársaság előreláthatólag nagyobb jegykedvezményt fog adni.

A litván zsidóság tragédiája

Háromtagú direktórium Litvánia élén

Kowno, május 4. Litvánia zsidósága a történelmi válságok szomorú periódusát éli most át. Amikor a világháború végén Oroszország ugynevezett határtartományai leváltak a nagy orosz államtétről és nemzeti önállóságukat teremtették meg, Litvánia a nemzetiségek iránti megértés és politikai okosság jegyében kezdett szervezkedni. Minden jel arra mutatott, hogy a kis határállam példaadó mintája lesz annak a modern államrendszernek, ami Wilson szeméi előtt lebegett, Litvánia zsidói természetesen a legnagyobb odaadással és lelkesedéssel állottak az új állam mellé és a zsidóság jelei: Rosenbaum és Szolovejcsik doktorok hazájukban, de főleg a béketárgyalások során valósággal emberfölötti energiával dolgoztak azon, hogy Litvánia teljes állami függetlenséget kapjon.

Eleinte ugy is látszott, mintha Litvánia Keleteurópa országainak iramot diktált volna a szociális és nemzetiségi problémáknak nyugati szellemben való megoldása tekintetében. A kisebbségek a törvényhozásban, az állami közigazgatásban, a bíróságnál, a hadseregben és az egyetemi életben számarányuknak megfelelő pozíciókat foglaltak el. Keleteurópa Svájca volt a kis Litvánia, ahol a nemzetiségek népi kiélését az alkotmány, törvények és rendeletek légiói garantálták.

Azonban az utóbbi időben a tulzó litván nacionalista irányzat kerekedett felül az országban és rányomta türelmetlenségének és erőszakosságának bélyegét az egész állami és társadalmi életre. A tisztviselési rendszere kezdődött.

A nacionalizmus kinövésével valósággal a terror uralmát teremtették meg az országban, ahol a parlamentarizmust a diktatura cserélte

fel. Maguk a keresztény demokraták is, akik nem tartoztak a progresszív elemek közé, ki- léptek Waldemara reakciós kormányából. A kormány most direktóriumot alakított. Tagjai: Waldemara miniszterelnök, ennek sógora Szmetana Tubelis és Merkis ezredes. A triumvirs törvényhozó és végrehajtó hatalmat gyakorol.

A direktórium első ténykedése az volt, hogy a legutóbbi halálhírtől politikai vádlottak közül néhányat megkegyelmezett. Pajanjis szem-képviselő, Tornau főhadnagy, Semaitis őrmester halálos ítéletét átváltoztatták életfogytiglani fegyházra. A megkegyelmezettek közül egyetlen kisebbségi származású elítélt nincs.

Közben a vidéken is nacionalista propagandisták egyre lázítják a litván népet a zsidók és más nemzetiségek ellen. Janiskoban a nép megrohmozta a zsinagógát. Savliban véres összetűzés volt a föllázított csöcselék és a zsidóság között.

A zsidó szem-frakció Ragewe városából jelentést kapott, amely szerint egy litván katonatiszt minden ok nélkül agyonlőtte Chawe Posel asszonyt, egy tekintélyes zsidó kereskedő feleségét és több zsidót katonáival kegyetlenül megveretett. A terrorista tiszt napokon át rettegésben tartotta a várost. A hatóságok semmit sem tettek a gyilkos tiszt felelősségrevonása érdekében. Dr. Robinsons, a zsidó szem-elnöke a hadügyminiszternél interveniált ebben az ügyben. Ponjewešch városából hasonló brutalizációkról érkeztek jelentések. Egy tiszt parancsot adott egy őrzőnek, hogy löjjenek a zsidókra, azonban a katonák nem teljesítették a parancsot.

PUDRA AMBREE MOREL

AMBREE MOREL PUDERT

Riváló minőségű, finomságú és illó-
lagert mindenütt kedvelik fiatalosá udvé tesz
a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetetlené válik
az Ambree csem, puder és
egyéb Morel készítmények haszná-
latához a legjobb hasonló
gyártmányokhoz.

A K az is Ujak

(Cluj-Kolozs-
sitójtól.) Két
letet a kolozsv
első pörben Na
kolai tanító áll
dik számú tan
magyar lelket
év szeptemberé
iskola működő
állami elemi is
Az állami isko
nővérdéke, a
főbőttékből re
Az állami
totta Nagy Mi
iskola számára
Ezt a felhívást
támogatta. A
Mihály a felh
sok értekezé
amelyben arra
jék gyermekeik
is a magyar is
A revizor is
jeleutést tett
igy ma délelő
gyulás során a
nem követett

A Mis Or

Mé

Newyork
A legutóbbi N
kadt rá az ár
lakosságnak n
körüli utak és
Félő, hogy a
további borzal
14-én éri el
Newyork
megmentésére
nál gátszakada

Uj

(London, n
Ugy látszik, k
közelebbi kére
ponthoz eljutt
az ellentétek
Erre vall az,
tegnap jelent
los szónoka, a
noha Clynes a
jobbszárnyána
tagja maradt
amikor a mun
nitette a rész

A háboru
nyának győze
jelöltségével s
vatalos vezéré
munkáspárt
tott. Az idők
Macdonald is
selői közé szá
bizonytal a l
párt soraiban.

Most az u
val Clynes lé
vatalos szónok
mert egyszer
konzervatív p
van még törv
Clynes hívta
sok sztrájkja
kaspárt jelölt
a konzervatív
ezer szavazat
konzervatív p
választók tö

A kolozsvári hadbíróóság felmentette az iskoláját védő borsai magyar tanítót

Ujabb marasztaló ítélet egy nagyváradai kommunista bűnpörében

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két érdekes pörben hozott ma ítéletet a kolozsvári VI. hadtest hadbíróósága. Az első pörben Nagy Mihály borsai református iskolai tanító állt vádlottként a hadbíróóság második számú tanácsa előtt. Borsa mintegy ezer magyar lelket számláló község, ahol az elmúlt év szeptemberéig csak egy református elemi iskola működött. Az elmúlt év őszén azután állami elemi iskolát létesítettek a községben. Az állami iskolának azonban nem igen akadt növendéke, a meglevők is általában analfabéta felőltekéből rekrutálódtak.

Az állami iskola tanítója ezt látva, felszólította Nagy Mihályt, hogy adjon át az állami iskola számára református elemi növendékeiből. Ezt a felhívást egy delegált iskolai revizor is támogatta. A vádirat szerint azonban Nagy Mihály a felhívásra tagadólag válaszolt, sőt értekezetre hívta össze a falu lakóit, amelyben arra utasította őket, hogy ne engedjék gyermekeiket terrorizálni és járassák továbbra is a magyar iskolába.

A revizor hatóság elleni felbujtás címén feljelentést tett Nagy Mihály ellen, akinek ügye így ma elélelt került a hadbíróóság elé. A tárgyalás során a tanító azzal védekezett, hogy ő nem követett el semmilyen törvénybe ütköző

bűncselekményt. Dr. Mircea Georgescu, a vádlott védője nagy védőbeszédben szállt sikra a tanító mellett. Kimutatta, hogy az iskola nyilvánossági joga feljogosította a tanítót az értekezlet összehívására.

A vád- és védőbeszéd után a hadbíróóság felmentette Nagy Mihályt a hatóság elleni felbujtás vádjától.

Ugyancsak a hadbíróóság II. szekciójára előtérrel egy nagyváradai kommunista ifjúság agitátor, Váró Sándor perében mondott ítéletet. Várót azzal vádolta meg a katonai ügyész, hogy az elmúlt év folyamán a nagyváradai Carmen cipőgyár munkásai és munkásnői között lázító tartalmú röpiratokat osztogatott, amelyek „Előre proletár, le a kapitalizmussal”, stb. felirást viseltek. Váró egy Szabó nevű egyénnel dolgozott együtt, akinek azonban a letartóztatás előtt sikerült megszöknie. Várót névtelen feljelentés alapján letartóztatta a nagyváradai rendőrség és hat hónapi vizsgálat után került az ügy tárgyalásra a hadbíróóság elé.

A tárgyalás során Váró bevallotta, hogy röpiratokat osztogatott. A hadbíróóság 3 hónapi börtönrre és 10.000 lej pénzbüntetésre ítélte, Szabó Károly fölött pedig in contumaciam ítélték a hadbíróóság és 5 évi börtönrre ítélte el.

A Missziszipi árja már behatolt New-Orleans alacsonyabb részeibe

Még mindig borzalmas rombolásokat visz véghez a Missziszipi

Newyork, május 4. A Missziszipi áradása és pusztító creje még mindig nem enyhült. A legutóbbi New-Orleansból jövő jelentések szerint az elmúlt éjszaka Wicksburg városára szakadt rá az ár, amely olyan gyorsasággal és elemi erővel jött, hogy az álmában meglepett lakosságnak nem volt ideje menekülni. A meglepett lakosság a házak tetején tanyázik. A város körüli utak és vasutak harminc-negyven kilométernyi körzetben teljesen el vannak öntve. Félt, hogy a lakosság körében éhínség fog kitörni. Az ár még egyre növekedőben van és még további borzalmas pusztításokra van kilátás, mert a számítások szerint az áradás csak május 14-én éri el kulminációját.

Newyork, május 4. New-Orleans alacsonyabb részeibe már behatolt az árvíz s így a város megmentésére indított akció teljesen sikertelennek látszik. Manitóba államban Brandon városánál gátszakadás következtében 400 házat temetett víz alá a Missziszipi áradása.

Uj választások kiírásai követeli az angol munkáspárt

A szakszervezeti törvényjavaslat politikai hullámai

(London, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugy látszik, hogy az angol munkáspárt a legközelebbi kérdésekre nézve kezd egységes állásponthoz eljutni, akármilyen élesek voltak idáig az ellentétek a párt egyes csoportjai között. Erre vall az, hogy Clynes volt miniszter, mint tegnap jelentettük, mint a munkáspárt hivatalos szónoke, az alsóház feloszlását követelte, noha Clynes az évek sora óta a munkáspárt jobbszárnyának képviselője gyanánt számít és tagja maradt a háborús kabinetnek akkor is, amikor a munkáspárt vezetősége már helytelenítette a részvételt a kormányban.

A háború másnapján a munkáspárt balszárnyának győzelmét az jelentette, hogy Clynes jelöltségével szemben Macdonald lett a párt hivatalos vezérévé, mert akkor Clynes, mint a munkáspárt „polgári” elemeinek vezére számított. Az idők változtak és ma már Ramsay Macdonald is a mérséklet politikájának képviselői közé számít. De Clynes jelenti minden bizonnyal a legvatosabb áramlatot a munkáspárt soraiban.

Most az új szakszervezeti törvény alkalmával Clynes lépett fel, mint a munkáspárt hivatalos szónoke és szokatlanul erélyes volt, mert egyszerre kétségbevonta azt, hogy a konzervatív párt negyven száz képviselőjének joga van még törvényeket hoznia Anglia számára. Clynes hivatkozott arra, hogy a bányamunkások sztrájkja óta lefolyt hét választáson a munkáspárt jelöltjei százezer szavazatot kaptak és a konzervatív párt jelöltjei mindössze hatvan ezer szavazatot. Ilyen körülmények között a konzervatív párt nem jelenti többé az angol választók többségének képviselőjét és így

Clynes az új választások kiírását sürgette, mint döntőbíróóságot arra nézve, vajjon az alsóház konzervatív többsége egy uton halad-e még az angol közvélemény felfogásával.

Mindenfelé nagy feltűnést keltett az, hogy Clynes, akinek mérsékletét minden oldalról elismerik, most az új választások kiírása mellett foglalt állást. Ez azt jelenti, hogy a munkáspárt szélsőjobb elemei is erősen biznak az általános választások eredményeiben: és abban, hogy az új választások legalább kétszeresére emelnék a munkáspárti képviselők számát, ha ugyan nem idéznék fel a mandátumok megszólásánál azt az új fordulatot, amelynek folytán a konzervatív párt a ma birtokában tartott 400 képviselői mandátum megvédése helyett többé nem volna abszolút többség az alsóházban.

Az ilyen jóslatokat természetesen nagyon bajos ellenőrizni, de az angol politika történetében nem egyszer előfordult már az, hogy két-három pótválasztási eredmény hatása alatt kiírták az új választásokat.

Azok az eltolódások, amelyek a konzervatív tábor és a munkáspárt szavazatainak arányában következnek be, legalább bizonyos mértékig jogosultakká teszik a munkáspárt követelését az új választások kiírására nézve. A munkáspárt új választások kiírására nézve. A munkáspárt frontja is igen távol áll az egységes fellépéstől, amint bizonyos az, hogy a munkáspárt részéről történtek igen súlyos hibák a bányászok sztrájkjának megindulása óta, de azért a Clynes által említett pótválasztás eredményeinek összegezése bizonyossá teszi, hogy az új választások nem végződhetnek másként, mint a munkáspárt nagy előretörésével és a konzervatív párt súlyos veszteségeivel.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marlon Ernő.
Felelős szerkesztő: Marlon Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Ijjár 3.
1927. május 5.

— A május 10-iki ünnepek kolozsvári programja. A kolozsvári prefektúra a VI. hadtestparancsnoksággal egyetértően a május 10-iki ünnepségét a következő sorrendben állapította meg: A nap jelentését hajnalhasadtakor 21 ágyulós fogja a lakosság tudomására hozni. Nyolc órakor az összes iskolákban ünnepélyek lesznek, kilenc órakor pedig hálaadó istentisztelet valamennyi templomban. 9 óra 30 perckor valamennyi iskola és az egész helyőrség a Főtéren gyülekezik. Az iskolák a részükre kijelölt helyet foglalják el. 10 órakor a Főtéren ünnepi Tedeum lesz, melyen az összes polgári, egyházi és katonai hatóságok megjelennek. Az istentisztelet végeztével a Főtéren kezdetét veszi az ünnepi felvonulás a következő sorrendben: Az iskolák, hadiárva, elemi iskolák, tánciskolák, ipariskolák, polgári iskolák, tanítóképzők, technikai iskolák, felsőkereskedelmi iskola, római kat. gimnázium, református kollégium, zsidó liceum, unitárius kollégium, pedagógiai szeminárium, Baritiu liceum, cserkészek s végül a helyőrség. A szemle után a menet a Calea Victoriein folytatódik. Déli 12 órakor ünnepi fogadás a prefektúra disztermében. Délután négy órakor ünnepség a román Nemzeti Színházban, amelyen Agarbiceanu Joan beszél. Este 9 órakor fáklyás takarodó. Május 10-én az egész napon keresztül az összes katonai és polgári középületek, valamint a magánházak is a román nemzeti lobogót tűzik ki, este pedig valamennyi épület köteles kivilágítani. A főtérrre, ahol az ünnepi Tedeum folyik, csak belépőjeggyel lehet megjelenni. A rendet a helyőrség parancsnoksága s a rendőrprefektúra tartja fenn.

— Az Erdélyi Irodalmi Társaság folyó hó 8-án vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartja ez idényben utolsó felolvasó ülését az Unitárius-kollégium disztermében. Az ülés műsora a következő: Dózsa Endre elnöki megnyitó, Kövér Erzsébet versek (székfoglaló), Járosy Dezső Beethoven vallásossága (székfoglaló), Kacsó Sándor (vendég) elbeszélés, Serestély Béla versek. Belépődíj nincs.

— Az angol konzervatív-párt nincs megelégedve Churchilllel. Londonból jelentik: Százötven konzervatív képviselő gyűlést tartott s ezen kifejezte elégedetlenségét Churchill költségvetése iránt és azt követelte, hogy az államháztartásban nagyobb takarékoságot vezessenek be. Három albizottságot alakítottak, melyeknek feladata a hivatalnoki kar átszervezésének, a fegyverkezési költségek korlátozásának és az új adóssághozrendező szerződések megkötésének előkészítése lesz. Churchill ellen meglehetősen nagy az elkeseredés saját pártjában is és a konzervatívok fronde-ja már a nyilvánosságra jutott. Az adók emelését az alsóház különben csak 250 szavazattal fogadta el 150-el szemben, míg köztudomású, hogy a konzervatív párt több mint 400 mandátum fölött rendelkezik.

— Hevesi Piroska és Pfeifer Alfréd együttes hangversenye. Május 14-én, szombaton este fél 9 órakor alkalmunk lesz újra hallani a kiváló művészpárt egy nagyszabású hangverseny keretében, a katolikus gimnázium disztermében. A két kiváló művész közül megszokott magasművészi műsort állított össze az estélyre, melyen a zongoradarabok közül Dohnányi itt még nem hallott Ruvália Hungarica című művéből és az énekszámok közül Moussorgsky—Kodály dalok mellett Boito—Mephisto-féle stb. nagy áriákat fogják bemutatni. A hangverseny jegyeit Lepage árusítja.

Kedvező- szus

gresszus rendező-
aszt a hajlandó-
ogatói részére a
ket biztosítja. A
végrehajtóbizott-
tűlföldi konzulá-
gátusokkal szem-
áltatása alkalmá-
kenységet tann-
en-utlevéllel ren-
nélkül kapnak
országából beutazó
sztevői számára
hatólag nagyobb

ája

okraták is, akik
elemek közé. ki-
kornányából. A
alakított. Tagjai:
nek sógora Same-
es. A triumviatus
talmat gyakorol.
edése az volt, hogy
kai vádlottak kö-
nezett. Pajanjis
adnagy, Sémaitis
toztatták életfogy-
velmeztettek közül
a elítélt nincs.

cionalista propa-
rán népet a zsidók
Janiskoban a nép
savliban véres ösz-
esélék és a zsidó-

agewe városából
ut egy litván ka-
gyonlotta Chawe
és zsidó hereskedő
áival kegyetlenül
sztt napokon át
t. A hatóságok
tiszt felelősségre-
ons, a zsidó szem-
nterveniant ebben
ából hasonló bru-
sek. Egy tiszt pa-
hogy löjjenek a
nem teljesítették

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT ÉS ÜDESEGÉT
FOKONNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
ILLATSZER
EAUX DE COLOGNE ÉS
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

— Uj műhellyel bővült az iklódi iparos-jesiva. A nagyiklódi iparos-jesiván lakatosműhelyt rendeztek be az eddig már működő asztalos- és szabóműhely mellé. Főlvétetnek tanoncokul erős fizikumú tizenötéves felüli talmudista ifjak. A jesiva vezetősége fölkeri a zsidó iparosokat, hogy számszámokkal (lehetnek használtak is) járuljanak hozzá az új műhely prosperálásához. Cím: Heinrich Braun főrabbi, Jelodul Mare.

— Meghalt Osváth Ernő öngyilkos felesége. Budapestről jelentik: Osváth Ernő, a „Nyugat” főszerkesztőjének felesége, aki tegnap a Farkasrét-tetőn öngyilkosságot követett el, ma reggel a Rókus-kórházban meghalt.

— Öt évre száműzték az olasz szabadkőművesek nagymesterét. Rómából jelentik: Torrigianit, az olasz szabadkőművesek nagymesterét öt évre száműzték, mert azzal vádolják, hogy tudomása volt a Zaniboni-féle merényletről. A szabadkőműves nagymestert valamelyik távoli szigeten fogják internálni. A „Popolo di Roma”, a fascisták egyik lapja azt kívánja, hogy Torrigianit egész életére tartsák száműzésben.

— Uj rend az utielevek kiadásánál. A kolozsvári rendőrprefektúra felhívja a közönség figyelmét arra, hogy az új bélyegtörvény folytán az utlevél új bélyegilletéke a következő: Egy évre szóló utlevélnél 500 lej, hat óra 300 lej, három óra szóló utlevél bélyegilletéke pedig 200 lej. A prefektúra ezenkívül közli, hogy utlevelet csak azok részére fog kiadni a jövőben még sürgősség esetén is, ha a kérvény mellé az összes szükséges okmányokat csatolják.

Galgóczy magántanfolyam és Jogiszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Líőkészit középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —

Külön jegyzetek.

* A Dunakeringő óriási sikere Kolozsváron. Mindkét kolozsvári nagymozgó tegnap óta Harry Liedtke világhírű filmjét, a Dunakeringőt vetíti. Évek óta nem volt példa olyan sikerre, amelyet ez a film elért, visszaállítva az operettfilmek reputációját. A németországi filmszínházak között pályázaton ez a film nagy szószóval vitte el az első díjat, mert a mozgósínházak tulajdonosai ezzel a filmmel csinálták a legnagyobb üzletet. A kolozsvári mozgósínházban is hatalmas ének- és zenekar kíséri a film előadásait, amelyek minden alkalommal zsúfolt ház előtt játszódnak le.

— Koszta Dezső műdalai. Koszta Dezső erdélyi zeneszerző, aki nevét már több szép műdallal tette ismertté, most két újabb műdalt jelentetett meg. „Mademoiselle, oh! mademoiselle” és „Emlékszik még?” címen. Mindkét műdal finom melódiavezetésénél fogva minden bizonnyal hamar népszerűsége fog szert tenni. A műdalok szövegét Keller Iván írta.

— Letartóztattak Bécsben egy szovjet agentprovokatort. Bécsből jelentik: Néhány nappal ezelőtt letartóztatták az osztrák fővárosban Jakovenkot, az orosz követség állítólagos követségi tanácsosát, akiről a Herzog távirati ügynökség most azt állítja, hogy nem egyszerű családi afférba keveredett, hanem politikai ügyel. miatt tartóztatták le. Igazi neve Bakunin, Magyarországból származik és annak idején Kun Béla egyik leghűségesebb híve volt. Bakunint azzal bízta meg az orosz Csek, hogy ellenőrizze a Bécsben élő és politikával foglalkozó oroszokat s megfigyeléseit tudassa Moszkvával. Kétségtelen, hogy Bakunin állása teljesen független volt a szovjetkövetségtől, de azért mégis szabadon mozoghatott a követség hivatalos helyiségeiben. Kihallgattak számos olyan személyt, akik állandóan érintkeztek Bakuninnal, köztük több külföldi lap tudósítóját is, akikkel Bakunin a Ringstrasse egyik kávéházában mindennap összejött. Politikai missziójával párhuzamosan Bakunin ügylétszik üzleti ügyekkel is foglalkozott s ez utóbbiak miatt támadt konfliktusa a hatósággal.

— Cahin francia képviselőt tizenöt-havi fogházra ítélték. Párisból jelentik: A remesi törvényszék Cahin kommunista képviselőt tizenöt-havi fogházra ítélte, mert katonai személyek között izgatott, annak érdekében, hogy azok megtagadják az engedelmességet feljebbvalóikkal szemben.

— Megnyílt a páris-moszkvai repülőjárat. Párisból jelentik: Tegnap indult innen a Paris-Köln-Essen-Berlin-Moszkva irányába repülő Junker-gép. Az európai légi közlekedés centruma Berlin lett, ahol naponta ötven repülőgép érkezik és indul. A repülőteret és a hozzávezető utakat gyönyörűen kiépítették és hatalmas hangárokat és épületeket építettek. Este a repülőteret fényárban uszít, minthogy több gép az esti órákban is érkezik vagy startol. A münchen-milánói járatot szintén tegnap nyitották meg.

— Ezeröttszáz dollár tartásdíjat ítélt meg Chaplin feleségének. Newyorkból jelentik: A los-angelosi polgári törvényszék Charlie Chaplin feleségének, Lita Greynek, aki férje ellen tudvalevőleg válópert indított, a válóper elintézéséig havi 1500 dollár tartásdíjat ítélt meg. Lita Grey eredetileg 4000 dollárt követelt. A tárgyalás folyamán megállapítást nyert, hogy Chaplin ma az Egyesült Államok legjobban fizetett filmszínésze, aki csupán egyik utolsó filmjével, az Aranylábbal, 2,225.000 dollárt keresett. Az Aranylábban Chaplin nemcsak a főszerepet játszotta, hanem ő rendezte is a darabot s megállapodás szerint a bruttóbevételek 75 százalékát kapja a vállaltól. Az Egyesült-Államok legjobban fizetett filmszínésznője, Norma Talmadge, ezzel szemben legutóbbi filmjével „mindössze” 210.000 dollárt keresett.

* Orvosi hír. Dr. Weisz Fülöp az egyetemi belklinikai volt orvosa, a Park-szanatórium orvosa, rendelését Strada Memorandului (volt Unió-u.) 10. sz. I. emeletre helyezte át. Rendel. délután 2-4.

Megjelent az amerikai **Royal írógépnék egy-váltós portabelje.**
Kapható: Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara írógépválatoknál

Fényképészek, amatőrök
fényképészeti cikkek legolcsóbban a Bernát papirosáruházban szerezhetik be. Cluj, (Kolozsvár) Póter 29. Kérjen árjegyzéket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Underwood

a világ legjobb írógépe. — Gyári lerakat Révész Béla papírkereskedésében, Marosvásárhely

MURAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

* Papír- és írószér irányárok, fogalmipapír 1000 iv 350 lej, Hardtmuth írón 1 dtz. 36 lej, helyi látképeslap 100 darab 150 lej kreppapír 10 tekercs 120 lej Boros papírkereskedésben Cluj.

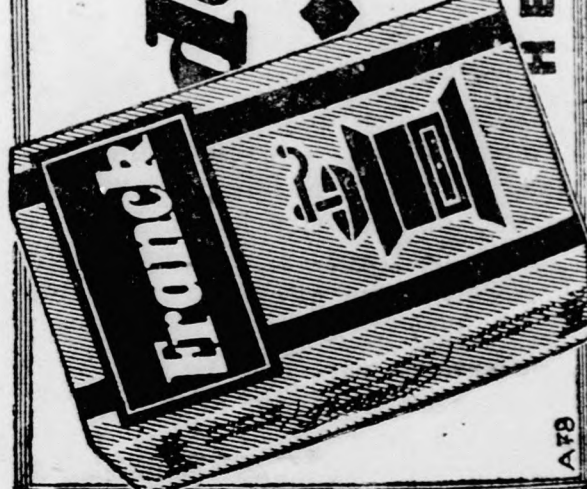
— Négyszáz telefonkészüléket állítanak fel Budapest utcáin. Budapestről jelentik: Budapest székesfőváros tanácsa a postavezérigazgatósággal karöltve elhatározta, hogy a nyugati világ városok mintájára, Budapest utcáin 400 telefonkészüléket állítanak fel a közönség használatra.

— Fiume tengerészeti parancsnoka javaslatot tett arra, hogy Fiumében magyar hajózársaságot állítsanak fel. Fiuméből jelentik: Genta admirális, Fiume város tengerészeti parancsnoka a fiemei kikötő kiépítésére vonatkozólag elkészült tervezetével, amelynek legérdekesebb passzusa az az indítvány, amelyben proponálja egy Fiumében felállítandó magyar hajózársaság engedélyezését, amelynek részére a legnagyobb kedvezményeket és előnyöket kellene biztosítani.

Mivel a régi Franck-dobozunkat sokan megtrévesztésig utánozták; ezután a **100% valódi Franck-dobozok** csakis ezen új csomagolásban szállítjuk.

Vállaljuk a felelőséget azért, hogy az új csomagolás az eddigi közkedvelt elsőrangú Franck-kávé-pótlékot tartalmazza.

HEINRICH FRANCK SÖHNE S. A. R. BUCURESTI - BRACOV.

árleszállítás

„CR”
gőzmosó-, v
gyár. CLUJ

Az ország n

Fióküzletek: C

S

S

Reich

Kötél- és
Üzlet és iroda
Telefon 6-49.

Tilott és
Gaz
G
M
Zsinegek, z

Csinos

szol
adó
dek
né,

Azonnal házhoz
szállít legolcsóbb

Fagyapótg

10 való

Gyón
rabok
Pales

Uj Kelet

Az olcsó kö

Szabó Imre:
Ignotus:
Dosztojevszk
Kassák Lajo
Wilde Oszka

Blicher Clau
Tábori Róbe
Schopenhau
Zoltán Sánd
Ben Ami:

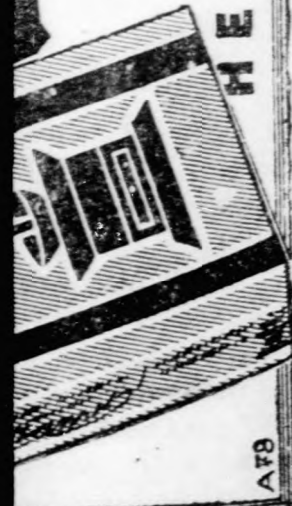
A szenzációs
ségeen kívül —
levelezőlap utja
(Cluj, Strada
olvasóink az Uj
meg a sorozatot
házhöz küldjük

Cluj (Kol
legrégibb c
áruház

megérk
a legu

rak, fogalmipapír
n 1 dtz. 36 lej,
lej kreppapír 10
ted. sben Cluj.
léket állítanak
röl jelentik: Bu-
postavezérigazgató-
a nyugati világ-
in 400 telefonké-
használatra.
arancsnoka ja-
méban magyar
el. Fiuméből je-
e város tengeré-
kötő kiépítésére
tével, amelynek
ndítvány, amely-
felállítandó ma-
sét, amelynek ré-
yeket és előnyö-

Vállaljuk a felelőséget azért, hogy az új
csomagolás az eddigi közkezdvelt első-
rangú FRICK-KÖVE-pótlékot tartalmazza.
HEINRICH FRANK SÖHNE S. A. R. BUCUREȘTI-BRAȘOV.

AFB

20%
árleszállítás mellett fest, tisztít, mos a
„CRISTAL“
gőzmosó-, vegytisztító- és kelmefestő-
gyár. CLUJ Telefon 500.
Az ország nagyobb városaiban képviselve
Fióküzletek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihailu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

Alapított 1874.
Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.
Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárak
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

Csinosan butorozott
két külön bejárattal
szoba 2-3 ur részére ki-
adó, esetleg ellátással. Er-
deklódni lehet: Berkovits-
né, Str. Jorga (v. Jókai-
utca) 9.

Azonnal házhoz
szállít legolcsóbb
ölként, vagy aprítva
prima tüzfát
Fagyapótygár, v. GRÜN fatelep
Telefon 10.

10 válogatott könyv
Gyönyörű regények, szinda-
rabok, értékes tanulmányok,
Palesztina, Egyiptom rész-
letes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olvasó könyvesoportba tartoznak:
Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dostojevszkij: A főinquisitor, regény
Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializ-
musban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom ut-
mutató.
A szenzációs könyvsorozat ára — portókölt-
ségeen kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető
levelezőlap útján az Uj Kelet könyvsztyályában
(Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári
olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik
meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre
házhöz küldjük.

Közgazdaság

Erős szilárdulás állott be a gabonapiacra

Romániában drágább a prompt kukorica, mint külföldön. Nagy a hiány korpában és takarmánylisztben

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes világgiaconkról érkező jelentések szerint minden gabonafélében állandó szilárdulás állott be. Különösen erős a kereslet prompt kukoricában, minthogy La Platában a régi készletek elfogytak. Belföldön is az áprilisi és májusi obligációk fedezésére az árak erősen emelkedtek, úgy, hogy a kikötőkben 148 shilling a tengeri, szemben a hamburgi, rotterdami és antverpeni 140—142, valamint az angol, francia és olasz kikötők 137 shillinges áraival. A termelők mégis tartózkodnak az eladástól.

A buza ára is lényegesen megrágtult Amerikában és Liverpoolban, éppúgy Budapesten is. A határmenti csehszlovák kismalmok, amelyek eddig Romániából kaptak kisebb mennyiségeket, a román husvét alatti forgalomszünet miatt most a budapesti tőzsdén keres-

nek árut. A rozs ára is emelkedett Budapesten, mert úgy a csehszlovák, mint a lengyel malmok keresik a magyar rozst, míg a dunántuli rozst Ausztriába és Olaszországba exportálják. Drágult a zab is.

A korpá és a takarmányokké már néhány hét óta nagyon szilárdak, mert ezekben igen nagy hiány van. A magyar nagymalmok és a romániai malmok tul vannak zsufolva 0-ás lisztekkel és ezért alig örölnek ma már s ennek következtében nincs elegendő korpá és nincsen elegendő takarmányliszt. Igaz ugyan, hogy ma a szükséglet nem olyan nagy, mint a télen volt, de a nagy tejjgazdaságoknak zöldtakarmány mellett most is nagy a korpaszükségletük és miután nem tudnak elegendő mennyiséget kapni, magasabb árt is hajlandók megfizetni.

Junius eisejéig maradnak érvényben a régi okmánybélyegek. Az új bélyegtörvény értelmében a hatóságokhoz és bíróságokhoz intézett kérvényekre és okmányokra a jövőben nem kell segélybélyeget ragasztani, ezekre az iratokra tehát ezentul csak nyolclejes okmánybélyeget ragasztandó. Az eddig érvényben volt régi kibocsátású 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30 és 50 lejes okmánybélyegeket csak junius eisejéig lehet felhasználni és július eisejéig becsereíthetők.

A galaci kereskedelmi kamara akciója az új vámtarifa ügyében. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt a galaci kereskedelmi és iparkamara küldöttsége megjelent Berlescu miniszternél és szóvátette az új vámtarifának egyes sérelmeit. A delegáció rámutatott arra, hogy míg egyfelől a minisztertanács azt az indokolt koncessziót tette az importöröknek, hogy az április 13-ig feladott külföldi áruk még a régi vámtarifa díjszabása alá tartoznak, ugyanakkor ezt az engedményt majdnem illuzóriussá teszi az, hogy az április 24-ike után a határra érkezett áruk nem esnek ilyen kedvező elbírálás alá, tekintet nélkül arra, hogy mikor adták fel őket. Ez annál sérelmesebb, minthogy április 22-ikén a vámhivatalok csak délig dolgoztak, 23-ikén és 24-ikén pedig ünnep volt és így az Olaszországból, Franciaor-

szágból, Németországból és máshonnan rendelt áruk, amelyek többnyire vízi úton érkeznek, nem tudtak idejében befutni. Épen ezért a küldöttség azt kérte, hogy az április 24-ike után érkezett áruk is még a régi tarifa szerint legyenek elvámolva, amennyiben április 13-ika előtt adták fel őket. Másik sérelme a kereskedőknek az, hogy a gabonaszákok vámját az eddigi 81 bani helyett kilogrammonként 28 lej 80 baniban állapították meg, ugyanakkor a mezőgazdasági szindikátusok és falusi szövetkezetek csak 2.80 lej vámot fizetnek, vagysis a rendes vámmilleték tizedrészt, ami a hivatásos kereskedőknek jogosulatlan konkurrenciát csinál. Kéri tehát a zsákok importvámjának megfelelő leszállítást. Berlescu miniszter megígérte, hogy a memorandumban is előterjesztett kívánásukat a kormány gazdasági bizottsága elé viszi.

Öt hunyadmegyei község 8 milliós kártérítési pört indított a Mica bányavállalat ellen. Brádról jelentik: A brádi aranybányák mentén levő öt község lakossága dr. Dante Gherman aradi ügyvéd útján nyolcemillióos kártérítési pert indított az egykori „12 Apostol“-bányatársulattól lett „Mica“ rt. ellen. A per előzményei még a magyar rezsim idejére nyulnak vissza, amikor a Fehér Körös partvidéki

Tőzsde

A lej ismét szeszélyes tendenciát mutat. Zürichben másfél, Budapesten 6, Berlinben pedig félponttal emelkedett, míg Bécsben, Prágában és Newyorkban esett. A piac üzletellen és lanyha.

Egyesült Közgazdasági és Lejálogbank rt. jelentése		Valutapiac 1927 május 4 (Rador)							
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3200—3210	—	—	49065	3200	11024	13666	649 ¹ / ₂	1923 ¹ / ₂
Newyork ..	166—167	51993	51987	2552	166	57320	71020	3376 ¹ / ₂	—
London	808—810	252612	25263 ³ / ₄	12402	808	2785 ¹ / ₂	3452	16410	48596
Páris	655—660	2037 ¹ / ₂	2037	—	651	2245	2784 ³ / ₄	13265	39187
Milano	870—880	2735	2747 ¹ / ₂	135	875	3015	3775	178 ¹ / ₂	524 ³ / ₄
Prága	492—494	1540	1540	—	492	1697 ¹ / ₂	210412	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2900—2910	9060	9060	—	2930	—	12385	590 ¹ / ₂	—
Belgrád	—	913	913 ¹ / ₄	—	290	1007	1247 ¹ / ₄	5946	176
Bukarest ..	—	330	330	1635	—	346	453 ³ / ₄	2150	63 ¹ / ₂
Varsó	—	58	58 ¹ / ₈	—	—	6410	7950	378 ¹ / ₂	—
Bécs	2340—2350	7322 ¹ / ₂	7321 ¹ / ₄	—	2340	8072 ¹ / ₂	—	475 ³ / ₄	—
Berlin	3940—3950	12320	12319	—	3940	13586	16833	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 331¹/₂ Páris 1635, Budapest 346, Bécs 45375, Prága 2150.

női modell-kabátok
Külön méret-osztály. Férfi öltönyök, Fregoli kabátok, felöltők nagy választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.
Cluj (Kolozsvár) legrégibb confectio-áruházába megérkeztek a legújabb
selyem köpenyek..... 3500 lejtől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövetből 3000 lejtől
Angol szövetből női kabátok 1500 lejtől
a főpostával szemben (volt Wesselényi-utca) 25 sz. Tisztviselőknek nagy árkedvezmény
kizárólag a DIAMANTSTEIN cégnél kaphatók.

lakossága már kért egyszer jogorvoslatot a bányaüzem által okozott károk megtérítése ügyében. Tudnivaló, hogy a brádi aranybányákból naponta körülbelül 400 tonna ércet aknáznak, amelyet az arany kivonása után az eljárásához használt mérgező hatású vegyszerekkel együtt a folyóba dobnak. Évtizedek óta a Fehér Körös ágyát ilyenformán annyira feltöltötték, hogy a folyó minden évben kiárad és elpusztítja a partmenti lakosság vetéseit és amit az árvíz megkímél, azt a mérges anyagok semmisítik meg. Hír szerint az ügyet interpelláció formájában a parlamentben is szóvá fogják tenni.

Kommerciálizálják a tekhirgoli tengeri fürdőt. Bukarestből jelentik: Az állami javak értékesítésének vezérigazgatósága elkészült a tekhirgoli gyógyforrások kommerciálizálására vonatkozó szabállyal. A szabályzat a mai minisztertanácsban kerül jóváhagyásra. Ugyancsak ma veszik revízió alá a petróleumvezetékek kommerciálizálásáról szóló statutumokat, amelyeken a Nemzeti Földgázársaság kívánságára bizonyos módosítások fognak történni.

Lepadatu visszaérkezett Bécsből. Bukarestből jelentik: Lepadatu volt pénzügyminiszter ma hazaérkezett Bécsből és hosszabb megbeszélést folytatott Averescu tábornokkal az Ausztriával függő ügyekről és a külföldi pénzügyi körökkel folytatott tanácskozásairól. Manolescu pénzügyi államtitkár még mindig az osztrák fővárosban tartózkodik.

SPORT

A bécsi Hakoah nagy sikere amerikai turáján

Hakoah—Giant 2:2 (2:0). Nikolsburger lőtte a Hakoah góljait, Häusler és Schwartz egyenlítették.

A bécsi Hakoah vasárnap játszta le Newyorkban második amerikai turnéjának második mérkőzését. Még emlékeztető, hogy az elmúlt évben lebonyolított tura diadalhoz volt hasonló: a nagyhirű csapatot már a hajón riporterek és fotóriporterek, filmoperatőrök százai rohanták meg: mindenütt, ahol csak megjelent a csapat, méltó nagy feltűnést keltett. Az elmúlt évben a Hakoah győzött végig minden vonalon.

Am a hazatérő csapatban alig egynehányan maradtak meg. A játékosok zöme: 9 legelső klasszisu futballista ottmaradt az Ujvilágban. A Hakoah vezetősége belenyugodott a veszteségbe. Összeállítottak egy új csapatot, fiatalokkal helyettesítették az eltávozókat és a Hakoah megállta szépen a helyét csonka csapattal is az osztrák bajnokságban. Sőt: az első turné sikereinek hatása alatt ez évben is meghívást nyert a Hakoah az amerikai egyesületektől. És a Hakoah vezetősége vállalta a turával járó erkölcsi obligót.

A Hakoah ismét kiutazott Amerikába. Ismét szokott külsőségek: riporterek a hajón, interjúk özöne, filmfelvételek, manifesztációk az utcákon. Az első mérkőzését azonban elvesztette a Hakoah. Egy erős vidéki együttes volt a bécsiek ellenfele. Még nem heverték ki az ut fáradalmait. Vasárnapra a Gianttal való találkozás volt hirdetve. A Giant most a legerősebb amerikai együttes, az uruguayi Nacional Montevideo legyőzője. A csapatban öt volt Hakoah-játékos szerepel. 25.000 néző gyűlt össze a Polo-Grinól-stadionba. A Hakoah a következő összeállításban vette fel a küzdelmet: Fábán, Scheuer, Feldmann, Fried, Gold, Barbak, Kovácsi, Wortmann, Nikolsburger, Hess, Fischer.

A Hakoah-tizenegy határtalan lelkesedéssel és odaadással fektült bele a küzdelembe. A csapat minden egyes tagját áthatotta a tudat, hogy egy futballmérkőzés keretében a zsidó sport presztízsét kell megvédeni Amerika gigászi fővárosának nézőközönsége előtt. A Hakoah fölényben volt és az első félidőben Nikolsburger révén két gólt ért el. Szünet után a fáradt Hakoah visszaesett, az amerikaiak felnyomultak és két renegát hakoahista Häusler és Schwartz Ernő révén kiegyenlítették. A mérkőzés után a publikum melegen ünnepelte a bécsieket, akik valóban szép és nívós játékot produkáltak. A Hakoah eldöntetlen eredménye a zsidó sport nagy sikere volt az Ujvilágban.

Hirdessen az Uj Keletben

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Nótás kapitány (Az operetteegyüttes bucsuja. Az idei évad utolsó operette előadása. Sorozat 403)

Péntek: Dohnányi Ernő és telményi Emil együttes Beethoven ünnepe (Főemelt helyárak. Sorozatszám 404)

Szombat d. u. 3-kor: Csalódások (Utolsó ifjúsági előadás igen olesó helyárakkal. Bevezető előadást tart Dr. Márton István. Sorozat 405)

Szombat 8 órakor: Az ügyvéd és férje (Párisi bohózat-újdonosság. Először. Poor Lili föllépésével. Sorozatszám 406)

Szombaton háromnegyed 11-kor: A Békeffy-kabaré föllépése új műsor keretében (Sorozat 407.)

Vasárnap d. e. 10-kor: Mozi-előadás gyermekek számára.

Vasárnap d. u. 3, 5 és 7-kor mozi-előadás.

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Az ügyvéd és férje (Újdonság, 2-odszor, Marsi Gizi és Forgács Sándor bucsuja. Sorozat 408.)

Vasárnap este háromnegyed 11-kor: A Békeffy-kabaré bucsuföllépése új műsor keretében. (Sorozat 410.)

Hátfő: Játék a kastélyban. (Az idei évad utolsó előadása. Poor Lili, Janovics Jenő, Hoykó, Kemény, Mihályfy bucsuja. Sorozat 409.)

Megérkeztek a leg-
**Hölgyeim kalap-
ujdonosságok**
Cluj, Cal. Reg.
Ferdinand 3 sz.
(Wesselényi u.)
Hátul az udvar
ban. Átalakítások legizlésebben olcsón készülnek

Tavaszi ujdonosságok

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

**Előnyös fizetési feltételek mellett
vásárolhat**

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deák Ferenc-u. 14.

Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben. — **Olcsó** szabott árak. — **Előnyös fizetési feltételek**

borotva
borotvaszappan
borotvafenő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárak
felülmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés letelek csak úgy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Önálló szücs szabász, két évi külföldi praxissal, munkát keres. Weiss, Str. T. Vladimirescu 6. Cluj.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.**

Butor

legolcsóbban beszereshető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por,
mely az ország területén
higiénia

szemponctól a legjobban
elismert borotváló szer.
az arcot nem marja,
kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ár-
talmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírású
a valódi. **Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:**

Reszling József

fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Satmari egyedárusítója Imperial parfümerie,
Calea Traian No 2.

Szerkesztőség,
hivatal és nyo
Cluj-Kolozsvár, S
L. Pop (Brassai-u

Telefon:
Szerk. és kiadó:
9-77

Zs. N. Sz. — —

Egyes szám ára
udvaron és vidé
Bukarestben is

1927 május 6

A bet

Az olvasó
tulságosan meg
hogy a kormá
az állítólag ot
zsidó felkutat
máramaros zsi
mindenki tiszt
rosban sem 6
ötszáz idegen
idegen nem,
eddig az
határrendőri
meit. Minden
rosban is es
másutt, vagy
vatalok hivat
Es ebben a
Máramaros zs
kája elé, ame
negativumma
Máramarosba
buzgalommal
vexaturának
tartóztatta a
és hálózat,
gárok, de e
tevékenysége

A bizotts
tért vissza H
ügyminiszter
ban és behat
marosi probl
továbbra is
mértékben v
marosi probl
esen talán e
a gazdasági
öltött volna
gényedése
halad előre.
ször szente
akart segíte
párt ama ál
mor oka ál
illetéktelen
területen.

Most, h
végleg meg
rosi nyomor
immár nem
máramarosi
és kuruzslás
orvoslás m
nyomor és
ezek kétfél
tájáért a ro
tenni, a b
amely brut
lag összefü
rosok hinte
a gazdaság
összenőtt v
ezt a Probl
maros siny
a békeszer
ték el gaz
tás követk
dottuk, a

De an
mánya az
egy részvé
tikának az
mánya köt
amelyet is
tárbeosztá
lakosságát
támogassa
biztosított